

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
involală

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Silueta uriașului

(+) Catastihul Sfinților se îmbogățește în curând cu un nume nou: Giovanni Bosco. Luceafărul ascuns vederilor trupești la 31 Ianuarie 1888, va luci din nou, nu peste mult, — dar acum pe cerul bisericii, — milioanele de priviri ce se vor îndrepta spre el, admirative și rugătoare, din toate punctele globului.

Privim și noi, profund mișcați, figura de cutropitoare grandoare a eroului aflat vrednic de cinstea altarelor. Don Bosco doar' e minunea întrupată; o permanentă și isbitoare concretizare a tainicei lucrări a harului. Câte piedeci nu s'au îngrămădit în calea acestui uriaș al voinții și înfăptuirilor creștine! Și pe toate le-a biruit. Pe rând și programatic. Se naște în casă de om sărac; rămâne orfan de tută la doi ani; e pus la sorvoadă grea din prunce și maltratată de-un frate brutal; la zece ani abia știe ceti și scrie.

Și cum dorește să învețe carte, ca să-și poată realiza visul drag și scump: să fie preot și apostol, în deosebi al celor mici și lăsați pradă păcatului! Dar afară de aprobarea unei mame pe cât de sfinte, pe atât de lipsite de mijloace, n'are nimic. Ba are: încrederea în Dumnezeu și străduința sa neînfrântă. O vreme face pe curățitorul grajdurilor bogătașilor Moglia din Moncucco, numai să poată câștiga niște bănișori pentru cărți; drumul la școala din Castelnuovo, cale de 20 km. îl face pe jos, desculț și pe vreme rece, cu ghetete deaumerea, ca să le cruțe. Cât stă la școala secundară din Chieri, duce aceeași viață de mizerie și trudă: o vreme face slujbă de băiat de casă la o familie înstărită, ca după aceea să treacă „în gazdă” la un hotelier, unde, în schimbul „locuinței” de sub trepte, trebuia să se scoale des de dimineață să măture, iar seara să rămână până târziu ca să numere loviturile norocoase ale celor ce jucau biliard. Intr'acea mănca ce se nimeria să-i picure de-acas, ori din buzunarul cutărui tovarăș de școală. În Seminarul din Chieri intră cu pălăria cumpărată de un suflet bun, cu sutana de altul, cu pardesiul dăruit de-un preot și cu încălțămintele din mila altei inimi darnice...

Toate aceste suferințe, și altele multe, de parte de a-l strivi, l-au oțelit pentru opera ce-l aștepta. Studiile teologice le încheie cu nota: Plus quam optime. Iar sufletește era deja de tăria și maturitatea sfinților. Notițele făcute cu prilejul exercițiilor spirituale premergătoare hirotonirii sale din 5 Iunie 1841, îl arată, între altele: hotărât să nu fie alegător în mănăstiri; să bea numai vin botezat; să nu doarmă nici când mai mult de cinci ore; să se roage mult, să lucreze mult și să nu prindă vorbă cu femeile decât în caz de nevoi duhovnicești, — hotărâri, de cari s'a finut până la moarte, și a căror finere i a atras binecuvântarea cerului peste toate întreprinderile sale. Ciri sunt multe și de proporții cu adevărat fantastice. Revista sumară a înfăptuirilor sale arată o serie întreagă de instituții pentru copiii nimănui; mai bine de o sută de opere literare; oratorii, biserici, și basilice, din nimic, între cari splendida și monumentală basilică din Torino.

Și n'am spus încă operele cele mai mărețe ale lui Don Bosco: ordinul călugărilor Salesieni, pentru bărbați; al „Fiicelor Mariei Ajutătoare” pentru femei, și al „Cooperatorilor Salesieni” pentru mireni. La trecerea sa din viață lasă în grija urmașului 64 case cu 800 robi ai voturilor călugărești, iar azi privește din slăvile cerești o familie de 19.000 membri, împărțiți în 1400 case și răspândiți, în cadrele celor 80 de provincii, pe întreg rotogolul pământului.

De ziua unirii

Insemnări la a cincisprezecea aniversare a măreței adunări naționale dela Alba-Iulia

(=). Am avut, ieri, praznic național. S'au împlinit cincisprezece ani de când Ardealul și Banatul s'au unit pe vecl cu patria-mamă. Adunarea dela Alba-Iulia, care a decretat solemn împlinirea visului nostru milenar, este un moment atât de covârșitor în viața neamului nostru, încât amintirea ei va trebui sărbătorită de toate generațiile. A fost una din marile clipe rezumative ale istoriei, din învățămintele căreia va trebui să ne hrănim mereu și lumina căreia va trebui să ne povățulască necontent pe căile viitorului.

Sărbătorirea va trebui să se facă totdeauna așa cum am făcut-o ieri: cu rugăciuni și cântări de mulțumită către Impăratul veacurilor. Mâna Lui îndreptează soarta popoarelor. Și ocrotirea Lui în cazul nostru a fost de-a dreptul miraculoasă. Ne-a adunat, pe toți frații de un sânge, dintr'o risipire fără speranțe, în contra tuturor combinațiilor omenești. Din marea văltoare a războiului se putea doar nădăjdui una din două: Ardealul ori Basarabia. La nici un caz amândouă. Totuși, minunea s'a întâmplat.

A flout Domnul prin aceasta să facă nou semn în fața lumii, arătând vădit că dreptatea Lui e dreptate în veac. — Căci asta a fost unitatea cea mare: un act de dreptate. Hotărârile dela Alba-Iulia au fost sentința definitivă, inapelabilă, a unui proces milenar. În ele s'a rostit, lapidar, dreptatea divină. Pământul, pe care l-am decretat de-acum moșia noastră liberă, al nostru a fost din moși-strămoși. Din glia lui am răsărit ca neam. Noi l-am îngrășat brazda cu sudoare, cu lacrimi, cu sânge. Era cerință elementară a dreptului istoric să ni-se dea în liberă stăpânire. — Și același duh al dreptății poruncia să-și capete răsplata suferințele de veacuri. Fîndcă le-am purtat creștinește: cu nestrămutată încredere în Dumnezeu răsplătitilor, care trebuia să prefacă în bucurie durerile noastre seculare. — Și iarăși, neamurile cresc și se diferențiază, ca holdele în șesuri și ca pădurile munților, după rânduile tainice ale firii de Dumnezeu dată. Este deci voința Lui ca fiii acelulași popor, frași ai acelelași familii, să trăiască împreună. — Prin urmare, este adânc adevărată și înțeleaptă fraza, criticată totuși acum câșiva ani de mândria necoaptă a nu știu cărui erou care a uitat să moară la Mărășești, că „Dumnezeu a făcut România-Mare!”

Da, Dumnezeu! El ne-a dat puterea de viață, cea nemăsurată vînjoșie care a înfruntat veacurile de asuprire și a făcut ca în ziua cea mare a mântuirii să fim mulți ca nisipul mării și conștii de ființa noastră națională, pentruca astfel să putem decide liberi asupra destinului nostru, în temelul principiului de drept recunoscut tuturor popoarelor de a-și hotări singure soarta.

Dreptatea divină, dreptatea istorică, dreptatea numărului și a voinții neșovăitoare, dreptatea sub toate aspectele ei stă la temelia ării noastre. Nu tratatele dela Trianon ori de alurea. Ele sunt hărțile care au recunoscut opera dreptății împlinite, fatale. Și, chiar de aceea, indestructibile! — Și realitatea ține să confirme opera dreptății! Primi 15 ani de trai comun adevăresc marea putere de viață a noii ființe românești. Biruind greutăți excepționale, țara noastră s'a consolidat. A progresat pe toate terenele. Chiar și pe cel economic. În ciuda crizei fără precedent și fără asemănare, satele noastre mai ales și-au schimbat fața. Sunt mai sănătoase, mai frumoase, mai înstărite. — Și am trecut prin acești ani de primejdiioase prefaceri și de îngrijorătoare perspective fără frământări prea violente. Mai blânde la orice caz, decât a înregistrat cronica altor țări. — Tot atâtea dovezi, că închegarea noastră într'o unitate politică este izvor de progres și temelie de îndreptățite speranțe pentru viitor. Orice s'ar spune, altfel, de către guraliva noastră „opinie publică” despre calitatea cărmuirilor noastre!

Totuși, împotriva dreptății evidente, nebunla „revizuirea tratatelor” are, tocmai în zilele noastre, momente de uluitoare recrudescență. După Italia și Germania, se lasă dusă pe panta criminelor ei himere și o parte din opinia publică engleză. Un grup de deputați al Camerei Comunelor a cerut să se pună la licitație, în târgul dela Geneva, mârșoaga revanșardă a pîntenășilor noștri asupritori de ieri. — De sigur, ministrul de externe englez și majoritatea covârșitoare a parlamentului, a

Ideea lui centrală: preotul nici când nu merge singur nici în iad, nici în raiu, a rodit cu dumnezeiască prisosință în viața sa de sdrobă și de jertfă necurmata și, prin sine și tovarășii săi de apostolie, în suflete de mulțimi al căror număr numai cel Atotștiutor l-ar putea spune. Și-l va spune la judecata de obște, când cărțile se vor deschide și toate cele ascunse se vor descoperi. Numai atunci omenimea stupefiată va cunoaște deplin imensele binefaceri ale acestui rob al lui Hristos cu fruntea lată, privirea iluminată, de statură mijlocie dar bine închegat, eu degetele noduroase, pe sârăcie dar curat îmbrăcat, cu vorbă dulce, de tenor; veșnic muncind, veșnic îngrijit ba de pâine, ba de haine, ba de sălaș, pentru desmoșteniții sortii, și totdeauna fiind gata să se facă totul tuturor, numai să-i câștige lui Hristos. Care, — pe lângă toate crucile cu cari l-a împovărat, — l-a întărit și binecuvântat în viață și l-a preamărit după moarte, și Oarua cinsti și mărire în vecl!

spus un nu categoric și fără apel. Așa cum spune Franța și Mica-Înțelegere. — Este totuși surprinzător: cum au putut ajunge lucrurile până aci? Cum poate fi atâta lume înșelată de o propagandă mincinoasă? Se pare că aci avem și noi să ne reproșăm ceva. N'am știut lămuri suficiente străinătatea despre adevărata stare a lucrurilor. Propaganda noastră a rămas de parte în urma dușmanilor. Aci va trebui făcută grabnică îndreptare.

Și încă una: să căutăm a ne înțelege nițel mai frățeste aici acasă. Prea facem tărăboi din toate daraverile noastre familiare. Suntem prea gălăgioși. Prea mult criticăm. Supărările noastre sunt exagerate și ades nedrepte. Și cele drepte s'ar putea spune și vindeca ceva mai discret și mai demn. Lumea ne arată cu degetul: zarva noastră miroasă a țigănie...! Și adversarii o prezintă drept nemulțumire profundă, semn de distrămăre și și neviaibilitate. — În fața răutății dușmanului, dar și pentru a potența puterea noastră creatoare, sufletul românesc trebuie să capete avânt mai mare, manifestări de unitate mai vădite, ritm de acțiune mai unitar și mai înalt! Aceasta e marea problemă a ceasului de față.

În urmă, să se spună lumii cât mai răspicat: *nebulia revizionistă duce la război!* Fiindcă noi nu putem ceda nici o brazdă din pământul nostru. Nimănui! Niciodată!

Cum să scriem numele lui Dumnezeu? Nrul din Noemvrie al „Daciei Creștine“ dela Iași are un articol, în care pune întrebarea: se scrie D-zeu sau Dumnezeu? Și arată, că prescurtarea numelui lui Dumnezeu e o greșală, fiindcă dacă pe un om vrem să-l onorăm, nu-i scriem D-sale sau D-Voastră, ci Domnului Sale și Domnului Voastră, cu atât mai vădit și mai vrednic avem să-i facem onoarea de a-i scrie numele întreg.

Chestiunea nu ar fi așa de gravă, dacă ne gândim că la creștinătatea veche și medievală era ceva comun, prescurtarea numelui lui Isus Hristos și al Mariei, chiar și al lui Dumnezeu în anumite construcții — deși aceasta în latinește e destul de scurt. Dar dacă civilizația a produs reguli de politeță cari se

observă între oameni, trebuie să-i dăm și lui Dumnezeu ce le dăm oamenilor.

La aceasta m'a făcut atent un tipograf acum 15 ani, și de atunci nu mai scriu „D-zeu“, ci numai „Dumnezeu“. Fiindcă bunul tipograf culesese întreg ceea ce eu scrisesem prescurtat, și lecția mi-a fost de ajuns. (nb.)

O nouă biserică unită în Arad. În ziua sărbătorii „Intrarea Maicii Domnului în Biserică“ s'au binecuvântat temelile bisericii române unite din parohia II (Arad-țega) din Arad. Actul solemn a fost săvârșit de Păr. canonic *Dr. N. Brînzeu*, delegatul episcopiei Lugoj, asistat de păr. *Gh. Munteanu*, vicarul Timișorii, *D. Bradu*, *T. Grozescu* și *P. Herlo* preotul parohiei.

Predica ocazională a rostit-o păr. Vicar, arătând în cuvinte și comparații biblice, bine alese, importanța și rostul bisericii. — Era de față o mare mulțime de popor și intelectuali de ambele confesiuni. După sfințire, s'a citit și s'a așezat în zid un hrisov comemorativ, în care se zugrăvia icoana veacului sub toate aspectele. Biserica se zidește în stil romano-bizantin, cu trei turle superbe.

Noua biserică înseamnă, evident, un pas hotărâtor spre consolidarea și dezvoltarea credinței române în aceste locuri, dar tot atunci prin ea se afirmă cu demnitate sufletul și arta românească în acest oraș copleșit de atâtea forțe minoritare.

Zelul neobosit al preotului a fost îmbrățișat de dragostea și înțelegerea superioară a membrilor comitetului parohial I Arad, cărora numai laudă li-se poate aduce pentru aceasta.

Să fim drepi!

— La chestia fondului de asigurare —

de prot. **Augustin Folea**

În chestiunea fondului de asigurare și ajutor momentan al preoțimei din Arhidieceză, văzând proiectul oficial de statute, subsemnatul cred, că este necesar să se fixeze și o *limită de vârstă*, peste care să nu se admită asigurări.

Propunerea o găsec destul de necesară, pentru a fi adusă la cunoștință generală prin coloanele „Unirii“. Acest lucru a scăpat din vedere la compunerea proiectului. Decât, să fiu iertat dacă spun, că așa de largă nu poate să fie caritatea fraternă, încât să primim în societatea de asigurare fără nici o limită, chiar și pe cei ajunși la etatea de 80 ani, a căror familii nu mai au nevoie de ajutor în cazul de moarte a lor.

De aceea, din parte-mi cred, că nu ar fi de loc mare restricțiune, dacă vom fixa ca *limită vârstă de 70 ani*. Rămân pe lângă aceasta în proiect destule dispoziții foarte binevoitoare pentru preoții mai bătrâni, de oarece se prevede plățirea sumei de 40,000 Lei, chiar și după cotizare de câteva luni, fără condiție de etate. — Precum știm, apoi, pentru cei cari ies la pensie, se prevede, că după 5 ani să nu mai cotizeze de loc, până la moarte, rămânând totuși asigurați cu 40,000 Lei.

Limita de 70 ani va aduce o esențială îmbunătățire în situația fondului proiectat.

Avem astăzi în Arhidieceză peste 30 de preoți trecuți de 70 ani, cari sunt încă în funcțiune. După aceștia ar primi moștenitorii lor în vreme scurtă 1 milion 200,000 Lei, deși după toate prevederile nu vor ajunge să mai plătească la fond nici a patra parte din aceasta sumă. — Evident, o prea izbitoare nedreptate.

Să privim de altfel chestiunea într'un mod real: Care este scopul înființării fondului proiectat? Ajutorarea *familiiilor* rămase după preoții răposați prea de vreme. Este vorba de „ziua durerii“, când ar rămânea văduve și orfani minori lipsiți de sprijin. Au fost destule cazuri dureroase de aceasta natură, și pornind din acestea, s'a sulevat și discutat așa de mult chestiunea fondului de ajutorare. — Acum:

La preoții înaintați în vârstă, și mai ales la cei peste 70 ani, nu mai este cazul să rămână orfani minori, adică copii necrescuți. Dacă rămâne văduvă, de regulă rămân copiii mari cu situații aranjate, cari pot îngriji de mama lor și pot îngropa pe tatăl lor. Și să și cade să facă așa.

Trebuie să fixăm așadar o limită de

Foiața „Unirii“

Inceput de viață

— poem în proză —

de **Gh. I. Birleş**

Am alergat peste câmpii și dealuri să găsec trifoiu cu patru foi: semnul norocului. Și n'am găsit. Atunci mi-am îndreptat pașii spre malul apei și am aflat semnul căutat. L-am strâns la sân și am plecat peste apele triste. Eram fericit.

Am auzit un dangăt de clopot din turla lucind în crepuscul și am ascultat ulmit. Și am alergat spre biserică lucind în crepuscul. Cânta un preot cântec trist: cu sfântul deșertului, cu blestem aducător de moarte, cu înfricoșătoare vedenii. Am strâns în gând toate cuvintele lui, să le cumpănesc cuprinsul. Imi era inima grea de sunete căzute, ca frunzele toamnei. Imi era inima tristă.

Am plâns la marginea pădurii, am plâns. Căci s'a deșteptat în mine povestea mea demult: ca un copil sărman îndrăgostit de cântece și flori, de nopți cu snoave și întâmplări cu tâlc, de lume și de lacrimile fraților lui. Un copil ciudat, care știa să răstoiască filele cărții și să desgroape vremi trecute din amintire. Am plâns...

Mi-a plăcut totdeauna să caut minunea,

să povestesc multe și să mă asculte tăcuți copiii. Să închid în suflet semne pe care numai eu le-am descoperit și să pun lacăt pe porțile gândului. Să le deschid doar în nopți cu stele și svon de ape și cu năfrâmi de neguri peste crângul înmugurit: — steag primăverilor noastre.

Într'o zi m'a chemat un moș să-mi spună din înțelepciunea lui. Și l-am ascultat. Vitele pășteau pe marginile delnișelor de porumb, cuminți. Și moșul îmi povestea lucruri trăite și indeletniciri demult. Dar mi-au scăpat vitele în porumb. A venit un om cu privire întunecată și m'a lovit cu vergea de alun: peste cap, peste obraji, peste mâini... Am plâns, am strâns creanga de alun și am bătut cu ea la porțile inimii. Am strâns creanga de alun...

Am binecuvântat în gând momentul despărțirii noastre, casă bătrână, casă părintească. Am binecuvântat părăsirea ta. Casă în care bucuria n'a intrat niciodată, casă rece și întunecoasă. M'ai prigonit din scutece și până am plecat în lume. Căci ai strâns tot necazul satului între pereții tăi, ca să-mi îmbulzești ființa. Tu m'ai învățat să mă aplec peste dorurile celor mulți și neînțeleși și de aceea ai alungat liniștea din împărăția mea. Casă rea, casă de ceartă și de nenoroc. Tu mi-ai risipit ce-am avut mai scump: veselia și lumina. Am dormit naiv sub strașinile tale și m'ai vrăjit în vis — și ți le-am dat. Am intrat între pereții tăi și mi-ai aprins lumină gălbue și tristă:

Să descifrez taine. De atunci în suflet mi s'a coborât noaptea...

Din pervazul ferestrei tale am trimis în lume gândul: porumbul pribeag. Amurgul, zâmbind, a întins brațe rumene și mi-a mângâiat obraji. Ochii lui mierii s'au coborât în bulboana din mine. Oare de ce și-a întunecat fața?

Am innălțat brațul spre cer, părăsit și singur. Simțeam chemare dură spre cărări neumblate. Și am plecat. Troiță la răspântia din mine: iubirea. M'am închinat și drumul s'a așternut pașilor mei. Și nu mai eram trist. Purtam cu mine semn ales: trifoiu cu patru foi, cules de pe șesul cu flori și cântece...

„Frații Domnului“

de pr. **George Moody**

Printre multele „arme“ de care se folosesc pocăiții împotriva noastră, una pusă la bătaie este și cea cu frații Domnului. Știm adecă cumcă Sf. Scriptură pe SS. Apostoli Iacob cel tânăr și Iuda Tadeul, cari erau fiii lui Cleopa și ai Mariei, sora Maicii Sfinte, îi numește „frați ai Domnului“. Și știm și la ce corespunde în originalul aramaic acest cuvânt răsturnat pe românește. Critica a limpezit doar de mult această chestie. Pocăiții însă nu vreau să înțeleagă. Ei susțin că aceia au fost fiii lui Iosif și ai Preacuratei Fecloare Marla.

Și dac'ar zice asta numai pocăiții —

vârsta, și în acest caz fondul, care se va înființa, va fi scutit de-a suporta în scurtă vreme pierderi prea mari, de circa un milion lei, chiar și după plățirea taxelor dela cei bătrâni.

Făcând modificarea aceasta în statutele fondului, vom avea posibilitatea de schimbări esențiale. Se va putea reduce, de pildă, taxa fundamentală, precum și cotizațiile lunare, ori să se mărească suma asigurată, pentru că în acest caz (cu limita de vârstă la 70 ani) se va schimba și procentul de mortalitate, deja acum când fondul va fi la început. De aceea repet și susțin: Trebuie să facem această modificare, fixând limita de vârstă, dacă nu la 65 ani, la cel mult 70 ani.

Se va putea scădea astfel taxa fundamentală și ceva din taxele lunare în aceste timpuri de criză, când salariile preoțimii nu mai suportă reduceri și rețineri. Cu atât mai vârtos, că veniturile porțiunilor canonice, pe urma crizei din agricultură, s'au redus în mod extraordinar, știut fiind, că azi cultivarea pământului aproape nu mai rentează, pentru că cheltuielile de exploatare stau să întrecă producțiunea.

De sigur, că după ce vor sosi propunerile sinoadelor districtuale, se vor mai face și alte rețușări și modificări în proiectul original de statute. Până una alta însă, mi-am ținut de datorință să dau, prin „Unirea”, expresie acestor gânduri ce mă frământă pe mine și pe alții. — Ca să se știe!

Catolicii și cinematograful. Cunoaștem cu toții marea problemă a filmului. Puterea lui este astăzi uriașă. Mai mult în rău. Ar putea fi însă utilizată cu același efect în slujba binelui. Ceeace nu se va întâmpla așa, dela sine. Trebuie lucrat sistematic în acest scop. Și cu puteri unite. De aceea s-au adunat, în 29—30 Sept. și 1 Oct. la Bruxelles, reprezentanții instituțiilor catolice de cinematograf din aproape toate țările Europei, pentru a studia diferitele laturi ale problemei și posibilitățile de colaborare. După debateri temeinice, s'au luat rezoluțiuni cari nu vor rămâne fără efect. Mai întâi: se reorganizează »Oficiul Internațional Catolic al Cinematografului«, cu sediul provizoriu în Bruxelles. Apoi, s-a căzut de

acord asupra unificării siglelor pentru schimbul internațional al notelor de selecționare a filmelor. Organizațiile filmului se vor nizuși să dobândească un mai viu interes pentru cauza cinematografică în presa catolică. Va trebui să se publice informațiuni și indicațiuni asupra valorii religioase a filmelor. De altă parte, se va stăruși asupra uriașei forțe educative a acestei invențiuni. Evitând pulverizarea forțelor de până acum, catolicii vor lucra conștient de o parte la o bună producție de filme, iar de alta la ridicarea de sale și sprijinirea cinematografelelor bune. Se va căuta o mai largă utilizare a filmului în misiuni. — Cinematografe există și la noi. Multe. Le susținem și cercetăm fără alegere. Deși cele mai multe lasă mult de dorit. Totuși, n'am ajuns încă nici măcar să discutăm problema. Necum să mergem mai departe.

Revărsări ale harului. Nu exagerăm de loc când vedem în fiecare misiune populară un prilej strălucit de îmbelșugate revărsări ale harului dumnezeesc. Faptele ne dau drept. Fapte vechi, și fapte noi. Și e bine că Reunirile noastre de misiuni prilejesc tot mai multe asemenea înfăptuiri.

Așa, în eparhia orădană, din 24 Septembrie până în 5 Noembrie c., s'au ținut *deprinderi sufletești* în nu mai puțin de șase parohii, purtător al cuvântului fiind în toate șase locurile misionarul diecezan. Rezultatele admirabile, pe toată linia. La *Corni* s'au mărturisit și cuminecat 591 de inși; la *Cig* peste 450; la *Hotoan* 371; la *Ciumești* mai bine de 570; la *Sânmiclăuș* 401; la *Ludoveni* 836. Și să nu se uite că bunii credincioși vizitau bisericile și în zilele de lucru, înfruntând urgia ploilor și a tinei, respectiv, dacă se nimeria vreme bună, lăsând lucrul câmpului, numai să poată auzi cuvântul Domnului și să se împărtășiască de sfintele Taine.

Același e cazul și în eparhia maramureșeană, unde, în intervalul 26 Octombrie — 8 Noembrie, încă s'au ținut misiuni populare în mai multe parohii. Incepem cu cele din *Măruș* (fiila Crucisorului), conduse de P. *Atanasie Maxim*, egumenul dela Bixad. Mărturisiri și cuminecări: 431. Rodul misiunilor dela *Odoreu*, (misionar: păr. *Ion Turdean* din Săsari): 429 mărturisiri și cuminecări. La *Ne-*

copoi vestește cuvântul mântuirii P. Dr. *Dominic Neculdeș*, călugăr franciscan. Se apropie de Sfintele Taine toți credincioșii acestei modeste parohii, în număr de 402. P. *Ioan Bodocan S. I.* ține misiuni în *Oar*. Confesiunile asaltate și aci în toată vremea de mulțimile dornice de daruri cerești.

De prisos să mai adăugem că preoții din loc și din jur au avut pretutindenea partea mare la ascultarea spovedaniilor.

Știri mărunte

Binecuvântare de biserică. Frunța noastră parohie *Petea*, dela granița de Vest, a avut în 5 Noembrie c. o zi de praznic mare: i-s'a binecuvântat biserică renovată mai în urmă. (Cheltuielile renovării: 130.000 Lei). Actul sfânt l-a săvârșit păr. canonic *L. Vida* dela Baia Mare. A participat lume multă, din loc și din jur, intelectuali și săteni, în frunte cu autoritățile de stat. Deosebit de mișcător a fost să vezi luând parte la bucuria fraților din patria-mamă și un grup de patruzeci Români veniți din Ungaria. — Răspunsurile la sf. liturghie le-a dat corul »V. Lucaciu« din Satu-Mare, sub conducerea d. *Adrian Demian*, directorul conservatorului sătmărean, ridicând și printr'asta bucuria obștească.

† **Dr. Gregorlu Pop.** Se stinge tânăr, — abia are 48 de ani, — și după amarnică încercare, acest membru al capitolului orădan. A fost o vreme, și nu-i așa îndepărtată cea vreme, când preotul bisericii române din Roma — și dânsul era acel preot — făcea pe profesorul universitar la Alma Mater a Propagandei romane. Și erau mândri ascultătorii lui Români de eleganța clasică a hainei latine în care-și îmbrăca bogăția rară de cunoștințe în domeniul cosmologiei de toți, fără deosebire, admiratul lor frate de sânge, limbă și lege. Nu i-a fost dat însă să se valideze în măsura puterilor sale. Nici în aeropagul fără egal al științei creștine catolice în Roma străbună, unde-și făcuse studiile teologice, nici în cercul mai restrins al celor deacasă! — Lumina slăvilor cerești să-i lucească în veci de veci!

Copiii și cantorii în Agru. S'a făcut, cea dintâi la *Beclean*, în urma strădaniilor păr. T. Bulea, paroh în Rusul de jos și catihet la școlile primare din Beclean. A doua la *Agri* de jos, unde cantorii din districtul Becleanului, în cadrele unui cerc cultural, s'au organizat în asociație aparte, sub flamură agristă. Ședința de organizare au ținut-o după ce s'au mărturisit în prealabil, au luat parte la sf. liturghie slujită de preotul local și de păr. Bulea, și s'au cuminecat cu toții. De notat că această asociație aranjază mereu festivaluri religioase pe sate, făcând, astfel, mult bine. — Copilașii pomeniți s'au constituit și ei, sub conducerea păr. catihet și d. dir. școlar P. Chirtos, în asociație agristă, la 24 Noembrie c., alegându-și membri din rândul lor. Cât de curând vor da o drăguță ședință literară, cu cântări și declamări religioase.

Senatul jugoslav și concordatul. Intr'una din ultimele ședințe ale senatului din Belgrad a fost adusă din nou în discuție chestia concordatului cu Roma. Senatorii *Andjelovici* și *Chverlinga* au urgentat încheierea lui, relieșând și abnormitatea faptului că pe când minorități religioase disparente, ca protestanții, jidovii și mahomedanii din Jugoslavia își au aranjate de mult litigiile eclesiastice, chestiile de această natură ale celor cinci milioane și jumătate de catolici așteaptă soluția care tot întârzie. — Cauza principală a târăgării acesteia malițioase unele gazete o vad într'atâta în biserică ortodoxă, care stă la cheremul celor dela putere, cât mai mult în oculta francmasonică. Așa de ex. Dr. *Voyslav Ianic* intr'un

treacă-ducă-se! Aflăm însă, durere, asemenea greșeli și în cărțile bisericești aprobate. Ceeace e lucru mai grav. Ca să mă documentez, îmi iau voie să transcriu două *sinaxare* din două Mineie.

1. *Mineitul dela Mănăstirea Hurezului*, tipărit pela anul 1730. »Acest sfânt Iacov, fratele lui Dumnezeu, au fost întâi episcop la Ierusalim, hirotonit de Hristos, și întâi el a scris și a izvodit Dumnezeiasca Liturghie, învățat dela însuși Hristos... Iară pentru ce se zice fratele lui Dumnezeu, se trage acest cuvânt din bătrâni, că Iosif logodnicul, împărțindu-și pământul feciorilor ce avea cu femeia sa cea dintâi, și vrând să facă parte celui din sfânta Fecioară și Dumnezeu, ceialalți nu l-au primit, iară Iacob luându-l părtaș de moștenire pe partea sa, sau chemat nu numai frate lui Dumnezeu ci și cel drept.

2. *Mineitul dela Blaj 1910. tom. I. pag 162.* În ziua 23 a lunii acesteia amintirea sfântului sfințitului Martir și Apostol Iacob fratele Domnului. Acest sfânt Iacob fratele Domnului a fost Episcopul cel dintâi al Ierusalimului, hirotonit de Hristos și el a scris și a izvodit cel dintâi dumnezeiasca Liturghie învățat dela însuși Hristos. Iară pentru ce se zice fratele Domnului, se trage acest cuvânt din bătrâni, că Iosif logodnicul împărțindu-și pământul său feciorilor, cari li avea cu femeia sa cea dintâi, și vrând să facă parte celui din sfânta Fecioară Fiu și Dumnezeu, ceialalți nu l-au primit, iară Iacob luându-l părtaș de moștenire pe partea sa, s'a numit nu numai fratele Domnului; ci și cel Drept.

La *Lande*, în ambele Mineie, a doua stihiră sună așa:

Venirii Domnului cei după trup, înțelepte frate arătându-te, ucenic și însuși văzător al dumnezeieștilor taine, ai fugit cu dânsul, și în Egipt fiind cu Iosif și cu Maica lui Isus; cu cari roagă-te să ne mântuim noi.

2. Frate al venirii celei după trup a Domnului, înțelepte și învățacel și însuși văzător al dumnezeieștilor taine te-ai facut, fugind cu dânsul și în Egipt cu Iosif și cu Maica lui Isus; cu cari roagă-te să ne mântuim noi.

Cazul mi-l-a arătat cantorul meu. Eu l-am spus, că această expunere a Mineiului este greșită și stă în contradicție cu s. Scriptură. — Puteam să-l spun altceva?

Și m'am gândit c'ar fi vremea să se facă revizuirea cărților liturgice, cu scoaterea din ele a părților apocrife. Mai mult: să se facă loc în ele, dintre Sfinții răsăriteni, sfântului mucenic Iosafat, iar dintre apuseni Sfinților Toma (de Aquino), Anton (de Padova), SS. Te-reza (de Avila și de Lisieux). Și în fine și S. Elsaveta (de Thüringia), care a făcut atâta bine Germaniei devastate oarecând de Ungurii păgâni. — Supun aceste deziderate bune plăceri și chibzuell a celor în drept să întreprindă corectură și completări ca cele din chestie.

articol din revista. L'Esprit de Belgrade. Și nu-ieschis să fie chiar așa.

Locale. Miercuria viitoare, de praznicul Sf. Nicolae, va predica în catedrală pâr. Ioan Moldovan, prof. de religie, iar Dumineca ce-i urmează, pâr. Iuliu Maior, dir. Școlii Comerciale superioare de băeți.

— Dumineca trecută a încrestat la răbojul său, pentru Blaj, trei momente deosebite: 1. S'au încheiat *exercițiile spirituale pentru teologi*, ținute de P. Ion Gârleanu, călugăr franciscan; 2. după sf. liturghie din catedrală publicul mare a avut prilejul s'asculte, în sala de gimnastică a liceului, *conferința* d. prof. de liceu Nicolae Țarină despre »Știința contemporană»; iar 3. după vecernie, la ora patru, a urmat *conferința religioasă* a pâr. Dumitru Neda, prof. de teologie, a treia în seria acestor conferințe ce e plănuț să se țină în fiecare duminică și sărbătoare din postul Crăciunului. — Cea dintăiu, precum se știe, a rostit-o pâr. Dr. Gavril Pop, prof. de religie, iar a doua P. Ion Gârleanu, călugăr franciscan.

— Ca toate sărbătorile naționale, așa și ziua de 1 Decembrie a fost sărbătorită de toate școlile din localitate cu fast deosebit. La catedrală s'a slujit o liturghie și un *Tedeum* solemn, pontificând pâr. Dr. Ambroziu Chețianu vicar mitropolitan, în sobor de preoți, prezent fiind corpul profesoral, elevi și eleve, și reprezentanți de-ai autorităților civile.

Crăciunul din Secuime are preot român. Imprejurări vitrege, și forțe mai tari ca voința alor noștri, au făcut ca multe oaze românești din Secuime să rămână fără preot, de-ai lor și să se piardă în felul acesta în masa de străini. Crăciunul din Secuime era și el un punct pe planul pierderii pentru biserica și neamul nostru. Grație strigătului de desnădejde al celor rămași încă neînghițiți de valuri, strădanilor inimosului primpretor al Oclănzii, d. Dr. Macedon Cionca, și părințești purtări de grijă a celor mai mari într'ale bisericii noastre, s'a ajuns la soluția de mulți și de mult dorită: s'a putut da un păstor sufletesc și pentru ai noștri din Crăciunul săcuiesc, în persoana nouhirotonitului preot Vasile Lupu. Introducerea i-s'a făcut în cadre sărbătorești, cum rar se mai întâmplă, cu lacrimi de bucurie în ochii alor noștri, cari și-au păstrat dragostea de lege și limbă și sub cutropire străină, și în mijlocul unui elan de nedescris ce cuprinsese pe toți: intelectuali și oameni din popor, aflători la acest praznic al românismului unit.

Anul Sfânt în Cicărlău. Parohia aceasta se află în eparhia Maramureșului, și are două filii: Bărgău și Merișor. Ca în majoritatea absolută a parohiilor din această eparhie, se trăiește și aici o intensă viață sufletească. Barometru nemincinos: jertfelnicia credincioșilor și apropierea deasă de Sfintele Taine. Grație acestei stări sufletești s'au putut ridica în toate trei centrele cruci jubilarie de toată frumseța. Mai mult: în filia Bărgău bine de curând pâr. prepozit Alex. Breban a putut sfinți, cu mare fast, 2 clopote de toată frumseța (unul de 457 kg. altul de 159), comandate dela firma timișoreană Novotny de cei 60 capi de familie — căși sunt aci, — cu 70.000 Lei. — Aceeaș atmosferă spirituală elevată și la Cicărlău, unde pâr. canonic L. Vida de praznicul Intrării în biserică, a sfințit steagul Reuniunii mariane, a primit membri noi, a reînviat voturile celor vechi și a ascultat, cu frații preoți locali, L. Gherghel și V. Pinteș, mărturisirile celor mai bine de trei sute credincioși.

Constituire. Societatea de lectură »Sf. Ioan Gurădeaur« a teologilor noștri orădani, pe anul școlar în curs și-a ales următorul comitet de conducere: Președinte: Eugen Potoran; vicepreședinte: Ion Crețu; secretar: Gavril Mureșan;

notari: Iuliu Hirțe și Gheorghe Moldovan, Alex. Ciurdariu și Ioan Pinteș; controlori: Gheorghe Mădăraș, Coloman Seucan și Nicolae Puia; arhivar: Vasile Rusu; diriginte al corului: Eugen Potoran. Comisiile literare au doi președinți (Mihail Carțiș și Vasile Fernea), și șase membri: P. Bontea, P. Pordea, S. Pop, N. Maghiar, Gh. Buzila și D. Mureșan.

Nebunia dansului prinsă în chingi. Actualul regim olandez nu s'arată încântat de molima dansurilor moderne. O dispoziție mai nouă pretinde ca localurile de dans să fie de cel puțin 100 m², putându-se folosi pentru dans numai a patra parte. Separeuri improvizate prin unghiuri de sale nu se admit. Fiecare primar e îndatorat să aibă o persoană potrivită pentru a supraveghia aceste localuri. Persoane sub optsprezece ani, mascate ori suspecte din punct de vedere moral, sunt a se îndepărta dela atari conveniri. — Evident că asemenea măsuri ar fi binevenite și la noi. Unde-i însă regimul care să le ia?

Aviz literar! De Sfintele Sărbători, va apare la Blaj întâiul număr al revistei de cultură »BLAȚUL« editată de un grup de profesori. Abonamentul anual va fi 180 Lei; cele de sprijin se primesc de pe acum la adresa N. Comșa str. Reg. Ferdinand, 23. Cetitorii noștri sunt rugați a-i da tot concursul.

Cărți & Reviste

GEORG HOFMANN S. I.: *Griechische Patriarchen und römische Päpste*. Roma. 1933. Pagini: 58. Preț: 10 Lei.

Opera pâr. Hofmann apare ca numărul 84 în seria »Orientalia Christiana«, scoasă de Institutul Oriental din Roma, despre a cărui publicații s'au mai făcut dări de seamă în aceste coloane. Lucrarea din chestie se ocupă cu răstimpul 1624—1638, când se încearcă o unire în credință cu Roma, între patriarhul ierusalimitean Theophanes III și Papa Urban VIII. Scurtele, dar substanțiale rânduri de orientare ale autorului, întărite de 28 documente epistolare, lămuresc, nu se poate mai bine, acel crâmpeiu de istorie bisericească și mărturie de cum pot să împiedece mărunte socoteli omenești refacerea hainei sfântice a Răstignitului.

Celendarul Bunului Creștin, pe anul 1934. Bixad. 1933. Pagini: 120. Format 8° mare. Preț: 15 Lei.

Inceputul de anul trecut s'a dovedit a fi fost de bun augur. Părinții călugări basiliani își scot acum a doua oară »Calendarul bunului creștin«, lucrat cu conștiinciozitate creștină-monahală. Parte literară neobișnuit de bogată (pap. 33—104), cu bucați, una și una, trecute prin sita moralei; icoane, glume, un tablou al târgurilor din Ardeal și o parte calendaristică foarte îngrijită, cu câte o meditație religioasă la fiecare lună. — Menită să facă bine, credem că această tipăritură a Părinților basiliani va avea trecerea pe care o merită. Hărta bună, tiparul frumos, stilul ușor, dar cizelat, fotografiile reușite și coperta artistică fac din acest calendar o podoabă de bun folos a oricărei mese de creștin.

P. MARTIN IUGIE: *Theologia dogmatica christianorum orientalium*. Tom. II. Theologiae dogmaticae graeco-russorum expositio: De theologia simplici — De oeconomia — De hagiology. — Ed. Letouzey et Ané, Paris. 1933. Pg. 826. Preț?

De mult nu s'a scris, în materie dogmatică, lucrare care să fi stărnit atăta vâlvă, ca încercarea Pâr. asumptionsist Iugie, de-a cuprinde într'un întreg doctrina bisericilor orientale, din care apare acum tomul II. Și cu drept cuvânt. Este întâia în acest fel. Și fără îndoiială monumentală. Informație bogată, temeinică, precisă. Urmărește și cunoaște tot ce s'a produs mai de seamă în sinul diferitelor biserici autochefale răsăritene. Expune obiectiv și clar. Din aceste motive, ea a surprins știința teologică apuseană ca o adevărată revelație. Aducea atăta material nou, necunoscut, într'un domeniu care începe a interesa tot mai mult. Surpriză a fost însă și pentru orientalii înșiși. Nici la ei nu găsim o lucrare de anvergura și proporțiile celei împlinite de P. Iugie. Este, în consecință, mai mult decât explicabil interesul pe care l-a trezit pretutindeni și elogiile ce i-s'au adus din toate părțile. Le merită din plin. I-s'au făcut însă și

unele observații, din prilejul apariției vol. III. Și anume: că nu a sintetizat materialul prelucrat după curente și școale teologice, reducând în special erorile la ideile stăpânitoare din care s'au născut. Volumul de față face dovada peremptorie că această dorință exprimată este fără obiect. Fiindcă nu se poate găsi acest lucru în câmpia teologiei orientale. E prea săracă. Mai ales în ce privește dogmatica. Fixată rigid la învățătura celor 7 soboare, privitor la atâtea chestiuni, mari și importante, pe care le-a ridicat de atunci teologia apuseană, catolică și protestantă, la orientali nu găsim nici interesul dorit, nici discuțiunea largă și cu atât mai puțin împărțirea în adăvurate »școli teologice«. De sigur, și mizeria dominației turcești a pricinuit, la Greci, această sărăcie deplorabilă. La Ruși științele teologice au fost cultivate. Prea puțin însă dogmatica. A fost prea puțină libertate de opinii și discuțiuni. — În felul acesta se poate vorbi cel mult de »variațiunile« diferite ale teologiei greco-ruse. Pe acestea le prezintă, cu bogăție de informație neîntrecută, P. Iugie. Și, anume, în acest tom, are tratatele: Despre Dumnezeu unul, Sf. Treime, Lucrările divine, apoi tratatul despre Mântuitorul lumii și despre grație. — În ce privește condițiunile tehnice, cartea se prezintă excelent. Hărta bună, tipar frumos și citeț. — Nu mai trebuie să adăogăm, că o astfel de lucrare se impune dela sine ca necesară pentru toți cei cari se ocupă de dogmatică și, prin urmare, nu are nevoie de recomandări speciale.

IACOB MARGA: *Despre lux, podoabe*. Dej. 1933. Pagini: 38. Preț: ?

Problema luxului și a podoabelor e dintre acelea cari nu se poate să nu preocupe păstorii sufletești. Prin risipa de bani ce se face cu ele, și prin răul moral la care prea adesea țintesc și duc de fapt, caută să atragă atenția osânditoare a celor puși de veghe în biserica Domnului. Pâr. Marga îndeplinește slujba de paznic al bunelor moravuri creștine, la cari se atentează atât de fără perdea pe calea slăbiciunii prinse în titlul cărții: celei saie și criticată în cuprinsul ei. Pildele și autoritățile la cari se provoacă Sfinția Sa, conving și inspiră gânduri și hotăriri sănătoase.

HORIA PETRA-PETRESCU: *Amicul Poporului și: Calendarul Săteanului pe 1934*. Sibiu 1933.

Au apărut cele două calendare: »Amicul Poporului« și »Calendarul Săteanului«, cel dintăiu în anul al 74-lea, al doilea într'al 43-lea, redactate de cunoscutul scriitor Horia Petra-Petrescu. Ca și în anii trecuți, conțin și de astă dată calendarele un material bogat și ilustrații interesante. Colaboratorii: Dr. Gh. Preda, Dr. Mihail Șerban, Dr. I. Popescu, Sibiu, Dr. Eugen Nicoră, Gavril Todica, Komul Simu, I. Dăncilă, Ilie Marin, Radu Pattin, etc. Povestiri, poezii, poezii populare, sfaturi economice și ilustrațiuni numeroase.

Marianistul. Buletin pentru tinerime. Blaj. 1933. Anul I, numărul 1. Abonamentul anual: 25 Lei.

Plăpând, deocamdată, și sfielnic, acest buletin bate, totuși, cu încredere, la ușile tinerilor congregațiști de pe la școlile secundare. Haina modestă și graiul delicat, îngrijit, îl fac simpatic. Cu vremea nădăduim să crească, să se întărească. Lipsa-i e simțită, și va fi tot mai simțită, pe măsură ce se va mări și ceata tinerilor ce se vor înșirui sub cutele de lumină pură a flămurei Mariei. — Insufletirea pâr. Dr. Ioan Suciu, redactorul acestui buletin, e o garanță că drumul început va avea continuare demnă. Ajute Domnul!

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu eșuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă